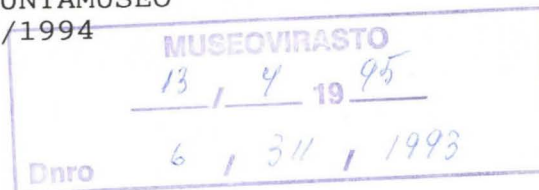

Saag. 4.4.-95

HYLY "H4"

KYMENLAAKSON MAAKUNTAMUSEO
TIINA MERTANEN VI/1994

TUTKIMUSRAPORTTI

Viite:

Tutkimuslupa 6/311/1993

Tutkimussuunnitelma vuodelle 1994 25.4.1994

HYLYN H4 ETSINTÄ RUOTSINSALMEN MERITAISTELUIDEN ALUEELLA 6.-7.6.1994

KOHDE

Tavoitteena oli etsiä ja tarkastaa visuaalisesti kesällä 1992 viistokaikuluotainajossa havaittu mahdollinen hylky H4. Hylkykaiku sijaitsee Lehmänsaaren pohjoiskärjestä 300 m länteen harjumuodostuman hiekkaisella pohjalla 14 m syvyydessä. Kaikuluotainprofiilissa havaittiin vain pieni, noin 0,5 m korkea kohoutuma. Kaiku viittasi puiseen hylkyyn, jonka pituus on hieman yli 10 m ja leveys n. 5m. (Kts. raportti: Häkkinen 1992, s.27, kuva 15, 17a ja 17b.)

ORGANISAATIO

Tutkimuksen johtajana toimi tutkija Tiina Mertanen Kymenlaakson maakuntamuseosta. Kalustosta ja sukellustyön johdosta vastasivat palomestari Ilpo Tolonen Kotkan pelastuskeskuksesta ja opettaja Petri Tuomi Valtion pelastuskoulusta Kuopiosta. Paikanmäärittäykset teki Kotkan merivartiosto vartioveneen GPS:llä.

Sukeltajat, 12 miestä, olivat Kuopiossa toimivan Valtion pelastuskoulun pelastussukeltajakurssin opiskilaita. Kurssiin kuuluva kahden päivän etsintäharjoitus suoritettiin kyseisessä kohteessa.

Tukialuksena käytettiin Kotkan pelastuskeskuksen "Suihku" -alusta, käytettävissä oli myös kaksi pienempää venettä sukeltamista varten.

ETSINTÄMENETELMÄ

Vuodelta 1992 oli käytettävissä peruskarttakoordinaatistoon perustuva paikanmäärittäminen: x=701926 ja y=498598. Kyseistä pistettä tukena käyttäen poijutettiin ruudutettu etsintäalue kehäetsintää varten. Etsintä aloitettiin ruudukon Lehmänsaaren puoleisesta päästä. Etsityn alueen laajuus oli n. 100 x 300 m.

SUKELLUSTYÖ

Sukellusparit toimivat siten, että toinen sukelsi poijunaruua alas ja teki 30 metrin kehäetsinnän kehäliinan avulla. Jos kehäliina takertui johonkin, kohde käytiin tarkastamassa. Pari oli veneessä köysimiehenä ohjaamassa sukeltajaa.

Vedenalainen näkyvyys oli koko ajan erinomainen: 5 metriä. Sukellussyvyys oli alle 16 m ja pohja tasaista hiekkapohjaa. Olosuhteista johtuen etsinnän kattavuutta voidaan pitää hyvänä: kaikki vähänkin pohjasta kohoavat kohteet pystyttiin kartoittamaan.

6.6. kaikki 12 sukeltajaa tekivät kaksi 30 min sukellusta ja 7.6. yhden 35 min sukelluksen. Sukellustunteja kertyi näinollen 19.

HAVAINNOT

6.6. löydettiin irtolöytönä suurikokoinen varppiankuri. Ankkurin varsi on ainakin 2 m pitkä ja ankkurissa on kolme koukkuja. Sijainti 60 25,55 ja 26 58,66. Muu etsitty alue oli löydötön.

7.6. löydettiin puhtaalta hiekkapohjalta pieni tykki, kokoluokka viittaa ns. nikhakaan. Näköetäisyydellä ei ollut muita löytöjä. Tykki sijaitsi tukialuksen ankkurin vieressä.

20 metrin säteeltä tykistä löydettiin etsinnän pääasiallinen kohde: puuhylky. Syvyys 13 metriä.

Tukialuksen sijainti oli tuolloin n. 20 m hylystä itään: 60 25,7 ja 26 58,5. Etäisyydet tukalla mitattuna: Kukouriin 0,8 mailia, Lehmäsaareen 0,14 M ja Varissaareen 1,14 M. /t

Kohteen löydyttyä palomies Tomi Pukki ja opettaja Petri Tuomi tekivät perushavainnot hylystä. Molemmilla sukeltajilla oli puhelinyhteys pinnalle.

Hylky on pahasti hajonnut, mutta yhtenäisen oloinen kokonaisuus. Keulan ja perän paikka pystyttiin määrittelemään ja niiden etäisyys toisistaan on 13,5 metriä. Arvioidussa keulassa on korkein rakenneosa n. 1,2 m pohjasta ylös. Perä on hajonnut pitkin pohjaa, joskin ilmeisesti perän muotoa on havaittavissa kaatuneissa rakenteissa. Hyllyn leveys - 5,3 m - on mitattu kohdasta, missä puutavaraa on leveimmillään, ei kiinteistä rakenneosista.

Hylky on limisaumainen. Rakennevahvuuksia ei pystytty mittaamaan, koska näkyvissä olevat osat olivat pahasti kuluneita. Puuaines oli veistokokeen mukaan tammea. Keskikohdassa saattaa olla mastonkenkä. Hyllyn ulkopuolelle on kaatunut 11,7 m pitkä pyöreä puu, mahdollisesti masto. Perässä oli näkyvissä "pääkalloplokeja", hyllyn keskiosassa metalliastian jäännöksiä sekä kaksi säkkiä, joista toinen oli sidottu kiinni.

JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

Työhypoteesi jatkossa on, että hylky liittyy Ruotsinsalmen meritaisteluihin.

MUU TOIMINTA RUOTSINSALMESSA

Tutkija Mertasen tutustumissukellukset fregatti Marian hyllyssä 27.6. ja Lehmäsaaren pohjoispään hylkylöytöalueella 4.8. Sukellusparina Veijo Parviainen /Sukellusseura Vesikot ry.